

Schriftlezing: Jeremia 33:1-16; Zacharia 3

Tekst: Zacharia 6:9-15

Gez. 10:1,2 (aanvangslied)

Ps. 110:1,2 (na Jer. 33)

Ps. 110:3,4 (na Zach. 3)

Lb. 125:1,2,3,4,5 (na preek)

Ps. 24:1,5 (na gel.bel.)

Ps. 46:1,4 (slotzang)

Gemeente van onze Here Jezus Christus,

In meerdere gezinnen is de afgelopen maanden zondag 12 gelezen. Tijdens het huisbezoek. 'Verantwoordelijk christen zijn' is het thema van de huisbezoeken. Het gaat over het ambt van alle gelovigen. Daar past zondag 12 mooi bij: over de Messias, die door God de Vader is aangesteld en met de Heilige Geest gezalfd tot onze hoogste Profeet en Leraar, tot onze enige Hogepriester en tot onze eeuwige Koning.

Het gaat daar ook over mij als christen: dat ik mag delen in de zalving van Christus om in zijn spoor profeet, priester en koning te zijn.

In de adventspreken van de laatste weken komen die drie aspecten ook aan de orde. Niet bewust van te voren zo gekozen, maar het ontwikkelt zich zo. We hebben gehoord over profetenadvent. Mozes, die aan Israël aankondigt, dat de HERE een profeet zal doen opstaan zoals hij. Naar wie de Israëlieten moeten luisteren. De preek over Deuteronomium 18.

Vorige week ging het over de komst van de Koning, die altijd Koning blijft. De zoon van David, die uit Maria geboren wordt. Gabriël mocht zijn geboorte aankondigen en Maria wordt door de Here voor die geboorte in dienst geroepen. De preek over Lucas 1:26-38.

Dat is dus profetenadvent en koningsadvent. Blijft nog over priesteradvent. De Messias van God is immers ook onze enige Hogepriester. Daar willen we vanmiddag aandacht aan geven.

Jezus Christus is de priesterlijke redder die komende was en gekomen is. Die zijn leven opoffert om zijn volk te bevrijden van de zonde. Maar die priesterlijke redder wordt wel ingebracht in het huis van David.

Dat is een raadsel, een mysterie, dat nadenken is blijven vragen in die laatste eeuwen van advent in het Oude Testament. In de tijd na de terugkeer uit de ballingschap.

Deze priesterlijke redder wordt door God aangekondigd onder andere via Zacharia. En hier bij Zacharia klinkt zijn naam al: Jezus / Jozua. In raadselvorm met gedenkopdracht. Deze naam van de redder wordt verbonden aan de naam van Jozua de zoon van Josadak, de hogepriester van de eerste generatie na de ballingschap.

"Er komt een 'Telg'," zegt de Here, "die zal uitspruiten uit de tronk van Isai. En door Hem zal Ik in één dag dit land reinigen van alle schuld."

Dat zal zijn een 'Jezus' in Davids huis. Dat wordt later door de engel aan verklaard aan Jozef, de man van Maria.

Maar in Zacharia's dagen wordt die naam nog in de wachtkamer gezet tot de volheid van de tijd. In die trant wil ik de boodschap van de tekst en de preek samenvatten.

Jezus' naam in de wachtkamer van Davids huis.

1. als priesterlijke redder;
2. als aanstaande tempelbouwer.

1. Priesterlijke redder.

Een flinke donatie aan goud en zilver is hartelijk welkom in Jeruzalem. De teruggekeerde ballingen hebben het bepaald niet breed. En het project van de herbouw van de tempel kost een vermogen. Zelfs al wordt de tempel op geen stukken na zo mooi en luxe als die van Salomo. Een financiële injectie kunnen Zerubbabel, de stadhouder, en Jozua, de hogepriester best gebruiken. Er is in Jeruzalem een delegatie van drie man aangekomen uit Babel. De ballingen die daar nog wonen hebben hen gestuurd. En ze nemen een flinke hoeveelheid goud en zilver mee. Drie mannen uit het oosten zijn het dus. Of het wijzen zijn? Wel volksgenoten, die nog niet mee zijn teruggegaan.

De namen van deze mannen worden met zeker ere genoemd: Cheldai, Tobia en Jedaja. Ze hebben hun intrek genomen in het huis van een zekere Josia, de zoon van Sefanja. Hartelijk welkom zijn ze, als broeders en zeker ook als donateurs. De broederschap in de verte heeft de tempel nog niet vergeten en men heeft in de buidel getast.

Dat is positief te waarderen. Hoewel de kritische noot mag ook gehoord worden: "De ballingen moeten daar niet in Babel blijven en daar van een aangenaam leven genieten, maar ze horen in het beloofde land thuis om hun broeders daadwerkelijk te helpen bij de herbouw van de tempel en de wederopbouw van het land." Het is zo nodig om je allemaal en samen in te zetten voor de bouw van Gods huis.

Maar misschien houdt de komst van de 3 mannen uit het oosten wel een belofte in. En is hun donatie te beschouwen als een eerstelingenoffer aan de Here en zijn dienst. "Hier is alvast een x-bedrag aan goud en zilver. De rest volgt. Wij geven onszelf aan de Here."

Het laatste vers van de tekst lijkt in die richting te wijzen. Daar lezen we de belofte: *"Uit verre landen zullen mensen hierheen komen om te helpen bij de bouw van de tempel van de HEER." Dan zullen jullie inzien dat de HEER van de hemelse machten mij naar jullie gezonden heeft. Dit alles zal gebeuren als jullie luisteren naar de HEER, jullie God.*" (vs. 15, NBV)

Het goud en zilver dat Cheldai en zijn collega's brengen is in elk geval bedoeld als een gave voor de HERE. De opbrengst van een collecte voor de kerk, voor de instandhouding van de eredienst, zouden wij zeggen.

Maar dan gebeurt er iets wonderlijks. De profeet Zacharia krijgt – mogelijk aan het slot van zijn nachtgezichten – van de Here de opdracht om de geschenken van de drie mannen in ontvangst te nemen. Je zou bijna zeggen: in beslag nemen. Hij moet dat geld dus onttrekken aan het herbouwfonds van de tempel. En er nota bene een kroon van laten maken. Mogelijk zelfs twee kronen, als we de Statenvertaling volgen. Nou ja, daar zitten ze in Jeruzalem niet op te wachten. De herbouw kost kapitalen en nu moet van dat goud en zilver zomaar een kroon worden gemaakt, die opgeborgen moet worden? Waar niemand dus iets aan heeft... Verspilling?

Nee, dat niet. Want de HERE heeft de vrije beschikking over alles wat Hem aangeboden wordt. Sowieso over alles in de wereld. Hij mag vrij zeggen: "Laat van

het goud en zilver een kroon maken en zet die op het hoofd van de hogepriester Jozua, de zoon van Josadak.” (vs. 11, NBV)

Is die kroon echt voor Jozua bestemd? Wordt hij daarmee gekroond tot koning over het teruggekeerde volk? Of is het soms een priesterlijke tiara? Of een combinatie van een koninklijke diadeem en een priesterlijke tulband? Daar lijkt het wel wat op, als we het goed lezen.

Is de kroon voor de priester Jozua zelf? Kennelijk niet. Want in de toelichting spreekt de Here dadelijk en duidelijk over een andere man, die zal komen, die God zal brengen en die afgebeeld wordt in de gekroonde Jezus ben Josadak.

De actie van de kroning van Jozua wordt begeleid met de woorden van de HERE.

Zacharia krijgt van God de opdracht: *“Zeg tegen hem: “Dit zegt de HEER van de hemelse machten: Let op, een man met de naam Telg, die aan de stam zal uitbotten, herbouwt de tempel van de HEER.” (vs. 12, NBV)*

Telg, Spruit komt. Om Hem gaat het.

Die naam horen we uit de mond van de HERE ook een paar keer bij Jeremia.

Hoofdstuk 23, waar we vorige week nog een stukje van lazen. En hoofdstuk 33, dat we in deze dienst hebben gelezen. Vers 15: *“In die dagen en te dien tijde zal Ik aan David een Spruit der gerechtigheid doen ontspruiten, die naar recht en gerechtigheid in het land zal handelen.”*

Spruit, Telg. Dat spreekt van een klein maar nieuw begin. Een nieuwe loot aan de oude stam. Hij begint klein. Denk aan de bekende profetie van Jesaja 11: *“En er zal een rijsje voortkomen uit de tronk van Isai en een scheut uit zijn wortelen zal vrucht dragen.” (Jes. 11:1)*

Deze Spruit zal zeer levenskrachtig blijken. Hij zal tot grote bloei en heerlijkheid komen door de kracht van de Here zelf. In de hemel ligt zijn feitelijke oorsprong en groei-kracht.

Spruit, Telg. De hogepriester Jozua hoort die naam niet voor het eerst. In het vierde visioen van Zacharia ziet de profeet dat de hogepriester Jozua schone priesterkleren krijgt van God. Daarmee laat de Here zien en zegt Hij: *‘Hierbij reinig ik je van alle schuld en kleeid ik je in een feestelijk gewaad.’ (Zach. 3:4, NBV)*

En de engel van de HERE verzekert Jozua: *“Luister, hogepriester Jozua, jij en je priesters die voor je zitten en die in staat zijn om tekens uit te leggen. Ik zal mijn dienaar sturen, de telg aan de stam van David. Ik leg een steen voor je neer, Jozua, één enkele steen, waarop zeven ogen rusten. Ikzelf zal daarin een inscriptie graveren – spreekt de HEER van de hemelse machten – en in één enkele dag zal ik dit land reinigen van alle schuld.” (Zach. 3:8,9, NBV)*

Door Gods dienaar, Telg geheten, zal de Here de ongerechtigheid van het land in één dag weg doen. Reiniging van schuld, dat gebeurt in de tempel, in de dienst van de Here, langs de weg van het brandoffer en de verzoening door betaling. Een typisch priesterlijke bezigheid dus.

Reiniging van schuld wordt door de Here zelf dus rechtstreeks verbonden aan deze Telg uit Davids stam. Maar Davids huis levert geen priesters af. Priesterdienst is strikt voorbehouden aan het nageslacht van Levi en Aäron.

Daarom verbindt de Here zelf de naam Telg aan de hogepriester Jozua de zoon van Josadak. En noemt de Here hier de naam van Jezus, als de man die met de dubbele kroon gekroond wordt. Priester en koning.

De Here belooft hier een priesterlijke redder en reserveert zijn naam alvast: Jezus.

“Want Hij is het die zijn volk zal redden van hun zonden.” (Mat. 1:21) Dat zijn de woorden waarmee de engel aan Jozef, de man van Maria, de naam van haar zoon verklaart. De priesterlijke Redder, die ingebracht wordt in het huis van David.

Jezus komt de bevrijding van de zonden realiseren. En dat is puur een priesterlijke taak. Temeer daar Hij daarvoor zichzelf als brandoffer aan de Here zal offeren. Door zijn dood aan het kruis van Golgota.

Dat zeggen we de schriften na in antwoord 31 van de catechismus. *“Als Hogepriester heeft Hij ons met het enige offer van zijn lichaam verlost en blijft Hij met zijn voorbede steeds bij de Vader voor ons pleiten.”*

In die priesterlijke trant heeft ons leerboek de naam Jezus dan ook al verklaard in zondag 11. *“Waarom wordt de Zoon van God Jezus, dat is Verlosser genoemd? Omdat Hij ons verlost van al onze zonden, en omdat er bij niemand anders enig behoud te zoeken en te vinden is.”*

Priesterlijke redder is Hij, die Telg in Davids huis. Jezus is zijn naam.

2. Aanstaande tempelbouwer.

Jezus' naam in de wachtkamer van Davids huis.

Als priesterlijke redder, maar ook als aanstaande tempelbouwer.

Tempeldienst is in het Oude Testament strikt voorbehouden aan de priesters, Levi, Aäron en hun lijfelijke nakomelingen.

Tempelbouw is typisch een koninklijke taak. Denk aan David, die het plan opvat om een huis, een tempel voor de Here te bouwen. En aan Salomo die dat feitelijk doet. Denk ook aan Davids nakomeling Zerubbabel, stadhouder van het Joodse land in de eerste jaren na de ballingschap. Hij is tempelbouwer en zet zich daarvoor helemaal in. Samen met de hogepriester Jozua overigens.

Zerubbabel zal het ook wel eens niet zitten, omdat de teruggekeerde gelovigen meer bezig waren met eigen huis en haard dan met de bouw van de tempel. Zacharia en zijn tijdgenoot Haggai moeten daar streng tegen optreden.

De Here bemoedigt Zerubbabel daarom ook en zegt hem toe dat hij het werk ook zal mogen voltooien. In hoofdstuk 4 lezen we: *“Daarna richtte de HEER zich tot mij met de verzekering: ‘Zerubbabel zal deze tempel eigenhandig voltooien, zoals hij hem eigenhandig heeft gegrondvest.’ Dan zullen jullie inzien dat de HEER van de hemelse machten mij naar jullie gezonden heeft.”* (Zach. 4:8,9)

Maar daar gaat het wel over de dag van de kleine dingen. Over het aardse huis van de Here, die tempel van hout en steen die men aan het herbouwen is.

Maar de Telg – die Jezus zal heten – zal een andere tempel bouwen. Dé tempel. Het echte paleis van de Here. Hij is de man van de grote dingen. Hij is, naar Gods belofte aanstaand tempelbouwer bij uitstek. En dan gaat het om het hemelse huis van God, de geestelijke tempel, waar God voor altijd bij zijn volk wil wonen. Nadat Hij op één dag het land van zijn complete schuld heeft bevrijd. Gered van hun zonden.

De Here Jezus bouwt de tempel van zijn eigen lichaam. Hij is zelf Gods tempel onder de mensen. *“Breek deze tempel af en Ik zal hem in drie dagen weer opbouwen.”* Dat zei Hij tegen de Joden in Jeruzalem. (Joh. 2:19)

Jezus bouwt Gods tempel door de Heilige Geest. Die tempel bestaat in levende mensen, levende stenen. In die tempel van de Geest wil God wonen. En de echte tempel van God wordt niet met handen gemaakt. En niet met goud of zilver betaald. Tempelbouw is typisch koningswerk, zei ik al. Maar het is wel geheel en al toegesneden op de tempeldienst van de Hogepriester. Dat moet ook, want in die tempel zal de dienst van de Here verricht worden. Eerst de dienst van de verzoening en dan ook de complete eredienst voor God.

Wij begrijpen dat. Als er een kerk gebouwd wordt, bouw je hem niet als een winkel of een fabriek. Je bouwt een kerk voor de ontmoeting van de Here met zijn volk.

Architect en bouwmeester hebben daar rekening mee te houden.

Er moet onderlinge afstemming zijn.

Dat is bij de Telg – Tempelbouwer ook zo. Zacharia moet het zo zeggen tegen Jozua / Jezus: *“Ja, hij zal de tempel des HEREN bouwen en hij zal met majesteit bekleed zijn en als heerser zitten op zijn troon; en hij zal priester zijn op zijn troon; heilzaam overleg zal er tussen hen beiden zijn.”* (vs. 13)

Tussen wie zal dat heilzaam overleg plaats vinden? En: zijn er dan twee personen, twee partijen bij betrokken? Een heerser op de troon en een priester op een andere troon?

Het gaat in elk geval over het koningschap en het priesterschap onder Gods volk.

God belooft hier, dat er goede onderlinge afstemming zal zijn tussen beiden. Eenheid van beleid rond en in de tempeldienst en de tempelbouw.

Dat was voor de ballingschap wel anders geweest. Er was best sprake van enige rivaliteit tussen de koning en de priesters. Onder de heidenvolken was de koning meestal ook de opperpriester. Maar God had dat in Israël niet zo geregeld. De koning moest uit de tempel weg blijven. Hij mocht niet offers brengen.

Toen Davids nakomeling Uzzia dat een keer probeerde in het heilige het reukoffer aan te steken, straffe God hem met uitbrekende melaatsheid.

Tempelbouw en tempeldienst waren in de ambtsdragers gescheiden. Er zal een breekbaar evenwicht tussen. Onderscheiden, maar toch ook weer niet los van elkaar. In Zacharia's dagen was er een goede samenwerking tussen stadhouder Zerubbabel en hogepriester Jozua. Beide voortrekkers en motoren achter de herbouw van de tempel.

Bij Jezus, de Telg – Tempelbouwer, zal dat helemaal het geval zijn. Want in Hem verenigt de Here het koningschap en het priesterschap. Dat wordt al gesymboliseerd in de, waarschijnlijk, dubbele kroon die Jozua de zoon van Josadak op zijn hoofd geplaatst krijgt.

In Jezus zullen priesterschap en koningschap niet botsen. Maar zal er volkomen vrede zijn, heilzaam overleg. Een priesterlijk koningschap zal Hij kennen of een koninklijk priesterschap. In één hand, in één hart, in één hoofd. In de ene naam: Jezus.

In het prisma van de profetie valt de lichtbundel nog uiteen: een koning die zal heersen op de troon, een koning met een diadeem. En een priester die op zijn zetel zal zitten, een priester met een tulband op.

Maar het gebroken prisma van de profetie aangaande een David én een Jozua, valt samen in de beloofde Jezus, de zoon van Maria, de Zoon van de Allerhoogste. Hij is het immers die zijn volk zal bevrijden van de zonden. En aan wie een eeuwig koningschap is beloofd. Wat Hij ook gekregen heeft.

Jezus Christus is de beloofde priester – koning. In de bijbel wordt dan ook de naam genoemd van Melchisedek. Koning en priester is Hij naar de orde van Melchisedek, zegt de brief aan de Hebreeënen keer op keer. David zelf heeft in Psalm 110 die naam van Melchisedek al verbonden aan zijn Heer, die zijn zoon zal zijn.

De Here Jezus ontvangt zijn priesterlijke taak niet krachtens afstamming of erfopvolging. Hij ontvangt zijn roeping en aanstelling rechtstreeks van God zelf, door de Heilige Geest.

En welbeschouwd ontvangt Jezus het koningschap ook niet van David. Hij wordt in Davids huis ingeplant, zonder toedoen van een man. David is geworden tot niets, tot een oude boomstomp, waar geen leven meer in zit in eigen kracht.

Ook zijn koninklijke waardigheid ontvangt Jezus alleen krachtens Gods belofte en aanstelling. Noem het gerust zalving. Naar zondag 12.

Jezus' naam in de wachtkamer van Davids huis. Daar zorgt de Here zelf voor. En Hij wil dat die naam Jezus – Telg bewaard blijft, al is het maar in het onderbewust zijn van priesterschap en volk.

De kroon, die Zacharia moest laten maken en zetten op Jozua's hoofd, moet in de tempel van de HEER worden bewaard tot herinnering aan de tempeldonateurs Cheldai, Tobia en Jedaja. Zo laat de Here merken dat Hij hun geschenken heeft gewaardeerd.

Maar dat is niet het enige. De kroon voor de Telg in de tempel zal voor het aangezicht van de Here zijn. Dicht bij Hem. Hij kijkt er voortdurend naar. Zo houdt de Here zelf de kroon voor Jozua / Jezus in gedachtenis. En dat spoort de Here aan om voort te gaan met de voorbereidingen van de komst van dé Jezus, zijn Zoon.

De naam Jezus blijft hangen in de tempel en in de Schrift. En goede verstanders hebben een half woord nodig om die naam op te vangen en op te poetsen.

Jezus' naam in de wachtkamer van Davids huis. Hij blijft daar totdat God zelf die naam noemt als de naam van de Verlosser die Hij beloofd heeft, de priesterlijke redder die tempelbouwer wordt. Die mensen van verre bijeenbrengt als levende stenen in bij de bouw van een geestelijk huis.

God belooft: *“Uit verre landen zullen mensen hierheen komen om te helpen bij de bouw van de tempel van de HEER.” Dan zullen jullie inzien dat de HEER van de hemelse machten mij naar jullie gezonden heeft. Dit alles zal gebeuren als jullie luisteren naar de HEER, jullie God.”* (vs. 15, NBV)

Laten we aan het slot van de preek nog samen een gedeelte uit de bijbel lezen, waarin heel veel lijnen uit het Oude Testament samenkomen. Ook de lijnen van Zacharia's profetieën. Matteüs 1:18-25:

“18 De geboorte van Jezus Christus geschiedde aldus. Terwijl zijn moeder Maria ondertrouwd was met Jozef, bleek zij, voordat zij gingen samenwonen, zwanger te zijn uit de heilige Geest.

19 Daar nu Jozef, haar man, rechtschapen was en haar niet in opspraak wilde brengen, was hij van zins in stilte van haar te scheiden.

20 Toen die overweging bij hem opkwam, zie, een engel des Heren verscheen hem in de droom en zeide: Jozef, zoon van David, schroom niet Maria, uw vrouw, tot u te nemen, want wat in haar verwekt is, is uit de heilige Geest.

*21 Zij zal een zoon baren en gij zult Hem de naam **Jezus** geven. Want Hij is het die zijn volk zal redden van hun zonden.*

22 Dit alles is geschied, opdat vervuld zou worden hetgeen de Here door de profeet gesproken heeft, toen hij zeide:

23 Zie, de maagd zal zwanger worden en een zoon baren, en men zal Hem de naam Immanuël geven, hetgeen betekent: God met ons.

24 Toen Jozef uit zijn slaap ontwaakt was, deed hij, zoals de engel des Heren hem bevolen had en hij nam zijn vrouw tot zich.

*25 En hij had geen gemeenschap met haar, voordat zij een zoon gebaard had. En hij gaf Hem de naam **Jezus**.”*

Amen.